

CIRKA

GUTTA CAVAT LAPIDEM ...

E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Vjeti II.

Nr. 24.

20 Qershuer 1937.

PERMBAJTJA:

	— Nji vjetë "Cirkë,, ... fq. 157
	— Bisedime të shkurta: Eshtnat e Naim Frashërit n' Atdhé. - Monumenti i Skanderbegut. Gramimi i Dr. M. Sherko - Rreth një botimit të turpshëm 138 e 151
Gjeto Kola	— Natyra në gaz. (Vjershë) ,, 139
Valem Junkti	— Muzika moderne shqiptare ,, 140
Rrok Zojzi	— Razna e Vrihit ,, 142
	— Nieri qi s' shifëj (roman i Jules Verne-s) vijim ,, 144
Hashim Koplikaj	— Posttriba (Folklore) vijim ,, 146
Donisa	— Bashkëpunim për fjalorin shqyp ,, 148
i. i.	— Qemalja e paçmueshme ,, 149
	— Reçensime ,, 151
	— Për me largue të keq ,, 152
	— Korrespondenca e "Cirkës,, (në mblojë)
	Konkursi i ri Nr. 9. (në mblojë)
	Bibliografi (në mblojë)

Çmimi 1 Lek

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Korrespondenca e "Cirkës,"

Guri — Shkoder — Me kenë se artikulli i Juej ka disa idé e pohime qi s' mund t'i bajmë t'onat, pse janë objekt konfustimesh t'arsyeshme, nuk na duket i botueshem.

Donisa — Mirëditë — Muerme edhe nisme me një herë botimin e copave të bashkëpunimit t'Uej per fjalorin shqyp. Pergzohemi me Ju per ket veper kaq të dobishme per gjuhen shqype, e urojmë qi të keni ndjeksa shum.

Marka Kola — Mirditë — Copa folkloristike aq e bukur edhe e vlershme ka m' u botue sa më parë. Ju falënderojmë edhe presim të na dergoni prap tjera prej atij visarit të folklorës së pa-shërrëshme të Mirëditës.

Pema — F. I. — Sanitas — Shkoder — Prej copave «me largue të keq» qi na derguet zgodhme çka mujtme me zgjedhë. Ju falënderojmë e pranojmë me nderje bashkëpunim per ket rubrikë, por duhet qi anekdotat të bëjnë disi me qeshë e

jo m' u ngerdheshë.

Lepri — Shkoder — Nji student i ri qi, shi në ket kohë në vënd qi me pasë kujdesin e provimeve, i bje nder më me shkruet novela? Leni, biró, novelat, pse ké kúr bá shkrimtar.

Do-ku. — Novela nuk është e punueme me at kujdes shvillim sa e lypte bukurija e argumentit.

N. L. — Durrës. — Muerem dergesen t'Uej e Ju falenderës. Mbasi keni dergue fr. 0.50 më teper, pajtimi i Ju skadon kështu me Nr. 51.

M. S. — Shkoder — Nuk ka vjeftje per botim.

Bisha — Artikulli (sic) nuk është per botim, në sa qi vjer sha, e hishme në voglin e vet, ndoshta ka me gjetë vënd.

Dokrra. — Si vjershë nuk ka vjeftje, edhe si folklor është gjá teper e tashme.

Konkurse me çmim

Konkursi Nr. 9

Fjalë = kryq

Kësajë herë po u paraqesim lexuesave një konkurs fjalësh-kryq, i cilli, nonsë pak vshtirë, ká me gjetë, besojmë, andjen e enigmistave t'onë, mbasi na është kerkue prej shum vetësh. S'asht nevoja t'i spjegojmë rregullat e kësajë lojë, mbasi janë të kollajta edhe njifen prej gjithkuej.

	1	2	3	4	5	6	
7							8
9			10				
11		12				13	
14					15		
16	17			18		20	21
19				22			
23		24	25			26	
27					28		
	29						

Zgjidhjet duhet të na vinë deri me 10 korrik, tuj kënë të percjelluna prej talonit qi gjindet këtù poshtë. Ndermjet të zgjidhsave ká m' u qitë në short një pajtim vjetuer falas i «Cirkës».

Rät. 1.- I ká marrë flokët. 7.- Janë pse punuen per atdhë. 9.- Perëmen. 10.- I mëfetiari ëmen, qi kish një avokat. 11.- «Ec e thuej se s' a . . . !» 13.- Perjashton. 14.- Nji Nkollë i mbrapësht. 15.- Kalë harap-turk i pëzâ. 16.- Shkoj! jo marë. 18.- Kunder-dashtënij. 19.- Qendra e dajres. 22.- Femna e thiu me rroke të ndrrueme. 23.- Emni qi s' e don «sh» e frorit. 26.- Dy të treta dhome. 27.- Duhet në mot të lig; itijant n' e dhán per diell. 29.- Mjete punimi bujqësuer etj.

Pingul. 1.- Emni i një kryetari Shteti aziatik. 2.- Kalë i mirë. 3.- Njitje zemre nderturq. 4.- Metal i çmuem teper. 5.- Kryeparë n' Etjopij. 6.- Shog i kryepalut. 7.- Bij e parë e rrytit të hardhis. 8.- Vendi, pa bisht, i një Duke s' Italis. 12.- Ish kryeminister në Shqipëni. 15.- Asht kundra ethesh. 16.- Animi ku i berretet. 17.- Nënprefekturë e Shqipërisë së veriut. 18.- Egypiti turk i pákrue. 20.- A ndaje mbrenda? 21.- Mbiëmn i mbram i një Pashës. 24.- Me zanore = kryengritës. 25.- të kët zâ, s'asht frigëc. 28.- Me «d» para s' ká jetë; me «th» mbushet.

E PERKOHËSHME KULTURALE POPULLORE

Del të paren e të tretën të diele të setcillit muej

PAJTIMET: Shqypni Perjashta

Per 1 vjetë Fr. ari 4.— 6.—

» 6 muej » 2.20 3.—

Vjeti II. Nr. 24

Shkoder, 20 Qershuer 1937

Copa 1 Lek

Nji vjetë "Cirkë,"

Me ket numer «Cirka» e jonë plotson njizetekater numrat qi perbajjnë vjeten e parë të jetës së vet.

Nji vjetë nuk është një kohë njaq e gjatë per një të perkohëshme, nonse mjerisht, në Shqypni t' onë, jeta e tyne matet shpesh herë edhe me muej, por kurr ntset nieri per një rrugë të gjatë e të vshtirë, është punë shum e dobishme, mbas një kohe të hecunit, m' u sjellë e me vrojtë rrugen e lanun mrapa, per me xjerrë msim e me marrë zëmer per udhen kështu këndeishme.

Kështu edhe na tue dredhë sod kryet mrapa, shofim me të knaqun zëmre se një copë rrugë bukur të mirë e paskemi bā.

Kemi ende perpara sÿve fjalët e programit t' onë, kurr, një vjetë mā parë, i u paraqitem sē parit publikut shqyptar: me kenë një e perkohëshme popullore, me perhapë kulturen e shijen e një leximit të shndoshtë në popull, me i vjeftë, deri kũ të lëojnë fuqit t' ona të vogla sā një cirkë, kulturës kombëtare e naltësimi t' Atdhëut. A thue i a kemi dalë qelli-mit? Nuk na perket në me dhanë gjikimin. Por nuk mundemi mos të konstatojmë se gjikimin e kanë dhanë lexuesat t' onë të pershëm nder qarqe të hapta të ç' do moshe, seksi, profesjoni e kulture, jo vetem të publikut shkodranë, por edhe të vëndëve mā të largta të Shqypnis, të cillet, si mbas dishminave të parreshtuna qi na vinë me gojë e me shkrim, na diftojnë një zāni se e perkohëshmja e jonë pritët perherë me pā-duresë e me dishir të gjall e se ā bā pernjimend e perkohëshmja e familjes shqyptare. Gjikimin e kā dhanë shtypi kombëtar me recensjone të veta, të cillat na vjen keq qi s' mund t' i njehim këtũ një kā një, por mjafton të permendim per të gjitha lavdet qi pat per të perkohëshme t' onë fletorja «Drita» Nr. 72 datë 31. I. 1937. E kanë dhanë pendat e shkelqyeshme qi spikasin në lamen e letrat e kombëtare, të gjuhësis, t' ekonomis, qi deshten me nderue të perkohëshmen t' onë me bashkëpunimin e vet. E kā dhanë edhe shumsiya e madhe e bashkëpunorëve qi si per rreth mjaft votre letrare të rë u mlodhen per çark «Cirkës» s' onë. Pse nuk duhet harrue se misioni i një sē perkohëshmes serjoze është edhe të diktuemit, trimnimi e drejtimi i shkrimtarëve t' tri.

Të gjithve, në ket ças shqyrtimit të jetës s' onë të deri tash kalueme i paragesim falënderimet t' ona, u çfaqim evarin t' onë per simpatin me të cilen na kanë rretue. Të gjithve: pajtimtarëve, në shumsin e tyne anonime, por qi na i dÿm edhe i njofim një kā një, të cillet janë shtylla mā e para e jetës së një perkohëshmes, lexuesat t' onë të qindrueshem, shtypit kombtar per gjikimin e vet, e bashkëpunorëve per mundin e vet e ndimen qi na dhane.

Premtime per kohë t' ardhëshme? E kaluemja ep shpresë per kohen e ardhëshme shum mā teper se ç' do premtim. Lexuesat t' onë kanë mujtë me pā sē «Cirka» nuk kā ardhë tue rā, por tue u permirësue. Kështu mos tjetër na duket në. Prandaj nuk po duem me dhanë tjetër premtim veç se na kemi me shkri të gjith mundin t' onë per të permbushniti e misjonit qi kemi marrë mbi vedi. Por «Cirka» e din se edhe mbas tashit mbshtetjen mā të fort e ka në perkrahjen e dashamirëve të vet. Pajtimtarë e lexuesat e doni jeten e permirësimin e sē perkohëshmes s' Uej? Mos n' a ngurroni, mos n' a vouni të lamit e pajtimit! Dashamirë,

a doni qi «Cirka» të perparojë? Na gjeni pajtimtarë të rí! Kúr se i cilli pajtimtar të bájë një shok tjetër të rí, tue u dyfishue kështú numri i tirag-it, atëherë me gjith të drejtë familja e «Cirkës» ka arsye me lypë shumë má teper prej drejtimit të sajë. Na e dijim se áisht një di-shúr, jo vetem i yni, por i të gjith lexuesavet t' onë, m' e pa «Cirken» me shtieíl má të madh, e, psë jo? edhe të perjavëshme. Por me kushtimin e randë qi ká shtypi nder né, këjo kishte me kenë e mundun vetem me një tirage të mjaftueshem. Pse e perkohëshmjá áisht gjithmonë njajo qi e bájne pajtimtarët e lexuesat.

«Cirka» e ka pa se mrenda një vjetës ndíma e dashamirëve të vet s' i ka munguë, e me shpresë të ngulun se ket ndimë e perkrahje kú me e pasë edhe má të fórt mbas sodit, po i shpervielet punës per me vijue udhen e vet në vjet:n e dytë.

Bisedime të shkurtá

Eshnat e Naim Frashërit n' Atdhë

Mbas urdhnit të Nalt Madhënis së Tij Mbretit një delegatë e kryesue me prej kol. Shatku ká shkuë në Stambollë, kú gjindeshin eshnat e Naim Frashërit e prej andej i ká prue ne Shqypní. Të mrrijtunit e pritja në Shqypní áisht kenë me madhëni e me permallim. Të kënaqet zemra kúr shifet se shqyphtarët nuk mendojnë vetem me e gëzue Shqypnín, por mendojnë e perkujtojnë edhe njerzt e mëdhaj e deshmorët qi per ket Shqypní kanë punue, kanë vuejt e kanë dekë. Me ket shqyphtarët diftohen t' evárshem, të dëjë per ata njerz te mëdhaj. Jo vetem shej evarijet, por ky perkujtim, ky nderim ndaj fëtyrat má të shkëlqyeshme të historis s' onë, ndaj ato qi janë kenë shembulli i vetëmohimit e i dashtënis të kulluet per atdhë. áisht nzitje per riní per punë të mëdhaja e të nalta. Emnin e Naimit të gjith rinija e ká ndí, por sá janë prej tyne qi kanë këndue veprat e tija, qi dijn jeten e tij, historín e rrethanat në të cillat ai ká punue, perpjekjet e tija per me qitë në dritë vendin e vet? Të pruemit e eshtnave t' atdhetarit të madh n' Atdhë, áisht një detyrë shëjte qi sod shqyphtarët e Shqypnís së lír po kryejn ndaj atë qi kje një nder Profetët e kësajë lírí. Rinija e jonë në ket rasë lypet t' i studjojë má thellë veprat e tija, të marrë shkas per me dashtë edhe má teper idealet e nalta qi kanë ushqye zemren e madhe të tijn.

Urdhni i Nalt Madhënis së Tij Mbretit t' onë e kujdesi per me sjellë në Shqypní, n' Atdhë të vet, eshtnat e atdhetarit të padekështën áisht interpretimi i ndiesís má të kandëshme e t' evárshme të zemres së popullit shqypjár.

Monumenti i Skanderbegut

Komisjoni per kremtimin e 25 vjetorit të pávarsís s' onë ká vendue me i naltësue Skanderbegut një monument në kryegjytet në she-shin e Ministrivet. Komisjoni me ket vendim ká plotsue një mungesë të madhe. Monumenti i Skanderbegut ishte dashtë të babëj jo në krye të 25-vjetorit, por shumë má parë, qysh në fillim të jetës s' onë politike. Por, si i thonë, má mirë vonë se kurr. S' dijm si kishte me kenë Shqypnija mos të kishte epopén e Skanderbegut. Ajo epopé áisht qandra e historis së sajë, áisht ajo per të cillen na lavdohemi e krenohemi se jemi shqyphtarë. Shqypni e Skanderbeg janë një, e na thirremi të birt e Shqypnís e të birt e Skanderbegut. Kish t' a kishin popujt tjerë një fatos sikúr kemi na Skanderbegun! Kushedi se sá monumenta deri tash kishte me i pasë deri nder pjesë má të skájuemet të vendeve të veta. Pse duhet me mendue se Skanderbegu nuk áisht i madh vetem per ket Shqypní të vogël, i madh relativisht, por i madh edhe per mbarë boten. Pse nuk permendet sá duhet taji áisht i fatit edhe i joní. I fatit se kúr Shqypnija rá në dorë të Turkís, Shqypní, historí, birt, kulture gjydetnim, të gjitha hipen, u shpene faret, e gjyteteve të bukra t' ona, qi nuk u a tëshin dalë gjyteteve má të bukra të kombave tjera, s' u mbet as shëj as dukë. Prandëj edhe historija atë epopé të madhe por të shkurtë, e ká qitë në harresë, shumë má teper qi kombet tjera, pervec të shqyp-tarit nuk kanë pasë ndo 'i interesë t' a dallojnë e t' i naltëojnë, mu má teper kanë pasë inte-ressë qi mos të ojifet per mos me u dalë në shesh të pruemit e tyne jo fort i bukur qi

(Vijon në fq. 151)

NATYRA NE GAZ

Kur del prendvera
E bulon mrina
E nder sherbela
Kndon bylbyli e gardalina,
At-herë djelmniya
Mbushë me jetë t're
Ja thotë mbarë valles
Plot me gzim edhe harë.

Kur na vjen Prilli
Fillon m' u shkri
Bora prej dilli
Shëj e prroje derdhen n' vrrë,
Gjithë vasheniya
Me 'i zâ hyri
Tuj knduemun valle
N' shtreglla hidhen bukuri.

Kur na vjen Maji
E del qershija
Qe nder shpend vaji
Pranë se mbrrini provaniya
Qi ka gaditun
Nji Perendi
Me shujtue zogjt
Qi kndojn e puthen n' per ajri.

Kur vjen Qershori
E çilë zamaku,
Ndëjë te oborri
N' hije knaqet deri plaku
Qi ka kalue
Sa Shnjergja t' ri,
Tash kryet i â mblue
An' e kand me t' bardhit thî.

Kur vjen Korriku
E piqet gruni
E te furriku
Klluka zogjt me 'i çilë vend xûni,
Gjith buqariya
Kndon me galdî
Se Perendiya
Fali buken me mbajtë fmi.

Prendverë 1937

Kur n' Gusht puhija
Lehtë frynë n' Liqë,
Shpejt peshkaxhija
Velin n' take e ka ndë,
Me dalun n' gjoje
Me xanun peshk,
Tue njomë at goje
Me uj t' freskët se krejt ju rreshk.

E kur Shtatori
Thotë erdhi vjeshta
Ulet malsori;
E rrush vjelim na nder vneshta,
Gjithë vasheniya
Me n' kry 'i kunorë
Si 'dhe djelmniya
Kndojn e falen dora dorë.

E kur Tetori,
Vjen pa stuhî
Mundin s' e bori
Njaj kopshtari qi çon n' shpi
Molla e dardha
E pjeshkat shet,
Tash kalon t' bardha
T' vshtira dimnit dit' e net'.

Kur vjen Nandori
Bjë shi me rrshekë,
Na ngrehë te vorri
Malli i prindit qi ka dekë!
Qet borë Dheteri
E akull ngrinë,
T' gjith te oborri
M' u gjuejtë topes fmiya vinë

E kur Kalldori
Na bjen kullana,
Kur qet borë Frori
N' voter strukt me re nana
Tuj na kallxuemun
Prralla, adolli
Qi ka idegjumun
Ire nanës gjyshe qen n' rini.

GJETO KOLA

Muzika moderne shqiptare

Gjithmonë, kúr kam pasë rasë me hi në çashtje muzikore, kam qindrue egersisht per rrymen e njaj muzike së ré vertë shqiptare, qi do t' ishte koha me pasë fillue, s' paku, edhe në Shqipnín tonë.

Ndoshta ká me qeshë ndokush tuj më thanë së muzikë shqiptare nuk ká, ose edhe në pastë kënë, á bjerrë ne muziken orjentale, aq sa nuk ást e mundun mâ m' e pertrí.

Per mue s' janë të verteta kurrsesi kto pohirne. S' pari, pse ká në Shqipnín, veçanisht në Malcina e nder disá katunde tona kangë e valle qi do të thohen se janë shqiptare pse kan krejtë një t' endun e shije tonen.

S' dyti, pse kto kangë e valle dallohen krejtsisht prej muziket orjentale kahë permbajnë në vedi veshin e paster të shqiptarit qi nuk á orjental, me gjithse prej rrethanash së ndryshme në të cillat á pershkue ka marrë e i pelqen mënyra orjentale.

Njof shum valle katundesh së sona të cillat me gjith mënjanimin qi kanë kahë orjentalja, nuk mund të thirren orjentale, as nuk mund të thohet se janë t' unjisume e të padallueshme prej frymës lindore qi i perejellë; por kanë një karakteristikë qi i pershtatet vetun shpirtit të shqiptarit qi e ka shprehë, e ka ndi, e e ka dá prej ç' do kange të tjetrë. Në kjoftë se Shqiptarët kanë këndue ndo' i herë, kanë gëzue o kjá, me doemos do të kenë dalë ndokush prej sish qi jo vetun me prozë e poezi por edhe me kangë e valle të kenë shprehë gëzimet e idhnimet qi ká ndí në shpirtin e vet. E sikurse ndrron kombi me komb, ásttû ndrronjë dhe ndjesinat, ásttû ndrron dhe shprehja e tyne, ásttû ndrron edhe kanga e vallja. Prá sikúr, kúr këndon germani thona se këndon germanisht; kur këndon italjani thona se këndon italianisht e muziken germane e dallojmë kryekput prej italjanes, nuk dij pse nuk do të mund të thohet se kanga e shqiptarit nuk á shqiptare e se dallohet fare prej muziket orjentale me gjith prirje qi ka kah ajo. Prá sikúr ka shqiptarë e Shqipnín, ka letratyrë e poezi shqiptare, ka, do të kenë e mundet me pasë edhe muzikë shqiptare.

E vertetë se sidomos ky art i bukur ka pasë mbetë fort i pakoltivuem ktu në Shqipnín aq sa, e mundet me u thanë pa droje, se kusht e merrte mrapa ishte i shternguem mbas pak kohe m' e lanë, pse o mbetëte pa bukë, ose u mbate per nieri me ndo' i drrasë mangut. Por tash nuk vertetohet mâ kjo gjá. Shum djelmoca e varza shqiptare nepen mbas muzike porsí mbas një arti qi u a nalton shpirtin, nalton e nderon njeheri edhe token kû kanë lé. Nuk ka shum qi i kena ndí ktu në Shkodrë, jena gëzue e i kena duertrokítë.

Por nuk dí, mjerisht, a thue ndokush prej sish á kujtue se sa detyrë të randë kanë ndaj Atdhén qi i rriti e u fali vetinat qi gëzojnë, mbas msimesh së veta me punue per të zhdukunit e melodinavet të hueja pergjithsisht, e per një të pertrime muzike shqiptare moderne, porsí e kanë kombet e tjera të qytetnueme.

Fatlumsisht, nuk mund të thona se mungojne fare shpirtna të mdhaj idealista, qi tuj e njoftë vedin, punojnë pa u lodhë në ket art per nderë e zâ të Shqipnís së ré.

Mbushet plot një vjetë e ka kalue, qi në mojin e Prillit me 26, pránova, në theatrin e Jezuitvet, në tfaqjen e melodramit «Rozafa» hartue poetikisht prej D. Ndré Zadëjës e muzikalisht prej D. M. Koliqit. N' at tfaqje pata mbetë me të vertetë i knaqur; veçanisht per pjesen muzikore, per të cillen interesohem, aq mâ teper pse tuj ndí at veper m' u bâte se dishiri i andrruem ka dit prej meje per një muzikë me shije vertë shqiptare po u realizot n' at melodram.

Kjeçë nder trí tfaqjet, veç per me ndigjue prep kangët e vallët shqiptare qi prifti i rí kishte dëgë me punue aq bukur.

Prádejt kuptohet kobajsisht se si ngava plot dishír me pa veper e ré me titull «Rrethimi i Shkodrës» qi shi në krye të vjetës per të njajtit auktorë të «Rozafa-s» po i paraqit shin publikut shkodranë.

Do të cham me knaqsi të madhe se Koliq m' e ka persritë dhe një herë çasat e muzikës së melodramit «Rozafa». E aq ma teper do t' i dihet ktí muziktarit të rí sa ma fort të

vrehet se si në ket veper të dytë ka dijtë me raptë të njajtin stil pors i të kish vijue edhe i njajti inspiracion: gjâ kjo qi i shton vjeftje të madhe muzikës së ti.

Muzika e Koliqit e punueme mbas shijes së ré shqiptare, perpos se e fjeshtë, asht tansisht originale në zhvillimin e vet, shka nuk ka ndodhë deri tash asnjherë nder melodrama të ndryshem qi janë lujtë ktu në Shkodrë. Per sh. kanga e Loredanit n' aktin e parë permbahet uë një melodí qi duket si n' e pasë ndí diku, aq â në déll të shijes shqiptare, qi Auktori ka dijtë me ndjekë me një hollsi të bindshme. E bukur tejet mandej, në të njajtin stil, kthesa e fmivet e padashme plot enthuzjazem qi dftote se ndijshin shka këndojshin.

Por shka do të tham per kangen e vallen e dukës së mramë t' aktit të parë: *Ré të zeza kan dalë etj?* Aj «*assolo*» i êndun n' inspiracionin e ksaj duke së permallshme, asht një nder punimet ma të mira të kti melodrami; pors i kje nder mâ të mirët në «*Rozafa*» dueti i Orfeut me fmi. Vallja e mrendshme qi perciellte largas e ambel *assolin*, asht e punueme me mjeshtëri të madhe. Pernjimend, se në fjalët qi vallja i persritte assolit: *O Bunë edhe Drî etj*, me at *crescendo-diminuendo* t' ekzekutuem aq ímtë, u nepte impresjoni i vertetë i lajmit qi Buna e Drini me fmi njëherë, por tuj u paque mandej po i çote detit: *nji çerdhe më shqype - Sulltani po lype*. Tuj vijue mrapa assoli, vallja u pezullote në ngiatje të notës së mrame per me perfundue me një *diminuendo* t' ambel e *assolo* e valle njëheri.

N' aktin e dytë, në kuader të dytë, kena vallen e flamurit qi ushtarët shkodranë këndojnë në parakalim. Edhe ktû D. Koliqi ka punue krejtë dukshem mbas shijes shqiptare, gjâ qi bje në vesh me të shpejtë prej së trî zanesh. Tenori i parë e i dytë dahet pa të vishtirë, por edhe basi në ket valle ka një pjesë të randishme sa qi tuj e ndigiu me m' u bâte se po të kish mungue basi vallja me gjithë dellin melodik qi permbate nuk do të kishte shprehë aq me fuqí fjalët e tekstit. Veçanisht kû fjalët: *S' e lshojmë aspak . . . Shqiptarë na jem etj*. u persritshin në kthesë, pjesa e basit risaltote në një harmoní të çuditshme.

Qe një provë kundra atyne qi ja mohojnë harmonín kangëvet shqiptare e thonë se nuk mund të punohen ne muzikë moderne. Shemullin e perkryem kanë me e gjetë në ket valle.

Per aktin e tretë D. Koliqi kishte pasë ruejtë inspiracionet e veta mâ të zgjedhunat. Kanga e Çeçiles më bâni me kujtue Rozafen n' aktin e parë: «*Besabesë fort jam idhnue*

per bukurí e hír melodija. Pësë tubzat e Çeçiles, të gjitha, janë të punueme tuj ndjekë besnikisht veshtrimin e tyne. P. sh. në tubzen e parë edhe muzika me ritëm të shpejtë t' a paraqet Çeçilen pors i të dalun fije; posaçe në rreshtin e dytë kûr lshon vigmen: «*Zot shka kenka gjithkjo gjamë!*» e në rreshtin e mramë po të njajtes tubzë: «*Rrahen, pohtiellen, bajnë potere.*» Kshtû hecë prap muzika edhe në dy rreshtat e tubzes së dytë, deri qi Çeçilja e çinendun shef si në vegim djalín e vet, qi fritnit ja mbajnë per dore. Atëherë dhe Koliqi me një ester të shndritun êndet mâ ambel në punim. Dahet në shêj muzika per hirsí në dy tubzat e mrame e në mënyrë të veçantë në mbarimin e tyne.

E pra kanga e Çeçiles kurgjâ të huejen nuk ka per kah melodija; as nuk asht orientale; por vetem fjeshtë shqiptare: edhe kjo një provë e tjetrë se muziktari i mirë po mnyka edhe n' at pakicën e kangëvet tona me zgjedhë e me u inspirue prej sosh per me njallë të tjera e të tjera tuj mos pasë nevojë per muzikë të huej as orientale. Sa per vallen e mrame: «*O Shkodrë lamtumirë*» do të tham se ja ka dalë qellimit të vet tuj permallue. Me të vertetë; aj të filluem i unjishem në fjalén: *O Shkoder* - e aj të derdhun zanesh gadi në vâj në: *lamtumirë* Sidomos nder soprana asht per njëmend i inspiruem prej çasit të thekshem të dukës. Posaçe basi n' *assolo-n* e vet â i punuem shqiptarisht permallshem: «*Kore gjakun e zemren peng po t' a lamë . . .*»; e mbassi i pergjegjë assoli sopran po n' at stil, vallja persritë edhe një herë lamtumiren e fundit. Jehona e ksaj valle më ka mbetë endë në shpirtë.

Tuj mbarue ket gjikim tēmin tham se kishte me këne e dishrueshme qi jo vetun kjo valle, por gjithsisht e tanë muzika e dy melodramevet të Koliqit, mos të hupin, per të perhapet e të këndohet prej djelmnis shkodrane qi aq fort ka n' ande kangët moderne.

Në një mënyrë të veçantë ket dishir u a shprehi djelmoçavet të «*Schola-s*» aq vullndet mirë e qi me aq zotsi parqitne simjet per s' dyti muziken e re të mjeshtur të D. Koliqit. Kta do t' ishin të parët me e këndue e me u amsue edhe tjerëvet. Asht me të vertetë një gjâ e gzueshme, per atë qi s' â prolan e qi don perparimin e muzikës shqiptare, me soditë djelmoçat shkodrane të «*Schola-s*» të Kathedrales katolike qi këndojnë kq me ndjesí, ekspresjon e siguri kohe. Pse jo vetem dishmohen të zotë në ket art ndar mâ të bukrit, por edhe dftohen se janë lashnitarët e njaj ideje (pasion) qi i fishkon në shpirt e në ndjesí.

Një lavdër edhe fmivet të «*Schola-s*» pse me zaní e argjanët të vetin qi rrallë ndihet

Në Razna të Vriithit

Pa pritë ja mërrini vapa. Sidomos në qytet me shpija frymë në frymë, me mure të nalta qi ndajnë shpijat si pyrgje të kohës së mesme e qi pengojnë levizjet e ajrit dhe flladin e erës, ndihet mâ teper kjo vapë.

Farandej, vetun malcorët e Nen-Shkodrës me karvane perpara merrshin të perpjeten mbi bjeshkë me i kalue muejt e merzitshem të verës. Ky tradicjon i ndihmuem edhe prej klimës së keqe ku dimnojnë, dhe prej mungesës s' ushqimit per bagti, nuk bër kurrnji perjashtim as per të vorfnin a mâ të lanunin.

Por sot, edhe i qytetasi, porsâ të xetit ta kujtojnë, sjell sytë perpjetë kû mund t' i ikun mâ mire lodhjes e merzitjes së rrezeve zharit-se të verës.

Ky zakon qi në pak vjet bani mjaft antarë qytetas, vjetë per vjetë shkon tuj u shtue me gjith se kriza ekonomike ja pengon rrymen këtij zhvillimit. Perbri me karvanet e të kelmëndasve ngasin kamjonat me familje qytetare qi vrapojnë me gëzue bukuritë e natyrës me të cillat janë begatë bjeshkët t' ona.

U formuen qendrrat klimatike me një herë. Kush msynë Bogen, kush Pukën e kush Vriithin.

Rruga e automobilin qi rrahi luginen e Prronit të That i terhoq bjeshkatarët në ket anë. Kjo luginë qi xen fill në Shtegun e Dhenve e në Tëthore perciell ujnât e maleve andej e këndej deri në fusha të Shkodrës e i mbytë në liqë.

Por perveç këtyne, permbledhë edhe prej dy luginave të tjera qi prej një drejtimit të tjetër derdhin në të ujnât e maleve njitndëjsa. Njëna, si bashkon ujtë prej Qafës së Troshanit, së Kamsholles, së Shtogut, e së Pshiklit kalon neper Ducaj e i shprazë në Prrue; tjetra, pak mâ poshtë, merr ujtë, që prej Kapës së Brojës, mund të thona, tuj e perciellë herë herë edhe nen dhë deri në fushë të Lujzve, të dy Vriitheve, të Troshanit e mandej neper qafë të

ktû në Shkodrë, i dhane hirsî të pamasë kangëvet e vallevet të ndryshme.

Prej ktyne rreshtavet pra, me gjithse i panjoftun Shkollës së Kangtarvet, i uroj prep sukese të tjera, e Dom Koliqit i marr doren e i tham një «të lumët» të perzemert tuj e lutë me punue prep kso veprash, mbassi aq hollë e kur i ka rá në të dellit të çmueshem të muzikës moderne shqiptare.

Valem Junkti

Dragoçit ose të Papnikajve e rrxon në Bzhëtë me e shprazë edhe këndej në Prrue të Thât.

Në ket luginen e dytë qi ndryshon krejt prej të parave, per kah formacjoni e qi perbahet prej disâ fushave të ndemuna amfitheatrisht e të ndamuna në mes të tyne prej kodrave e qafave t' ulta, zgollen qytetasit si vend klimatik per kalimin e verës.

Prej këtyne fushave, dy janë mâ të rand-sishmet: Fusha e Zezë, qi permbledh disâ fushore të vogla e fusha e Vriithit pak mâ e ultë se e para e e ndame kryq e terthuer prej disâ vargje kodrash t' ulta. Rruga qi i lidhë këto dy fushore pershkohet me disâ leqe të shkurtta mbi qafen e ultë qi lëshon Kunora me Pultizën e cilla qafë veçon fushen e parë prej së dytes, tuj pëngue ujtë e sajë me zbritë në të dyten.

Fusha e Zezë rrethue në të tana anët prej një pylle të dendun ahash e brejsh të naltë mbi të cillët pshtetet kupa e qiellës, shtrume me një bër të butë e gjithherë të blerët, nuk u zgoll si qanderr bjeshkimi prej malcorve per shkak të trollit të randë qi ká. Kështu besoj i ká mbetë, pse në ket fushë të ndryme gjithkah sundon një lagshtinë e padame.

Fusha e Vriithit, e pjestueme prej vargjeve të ndryshme kodrash, pjesësisht është bî vend banimi i perhershem per malcorë e vend vend u zgoll si i tillë vetun per stinen e vapës.

Kjo fushe qi me pak perjashtime ndjekë formen e një kandrejtit, asht e mbyllun kah J. prej malit të Pultizës (1900 m.) kah V. prej brisës qi lidhë Kunoren (1800 m.) me Veleçik (1730 m.). Kjo brî nuk ndjekë një drejtim të ndrejtë si ana e kundër por pak e lakueme perjashta tuj e lëjë me u zgjanue mâ teper në ket anë në formë të një arku. Anët qi jesisin, ndryshojnë në traitë. Kah e mbyllet me një q fë qi e danë me fushen e Zezë e qi ulet deri poshtë mos ma ja pritë e pamit majes së Boçanit, qi fille mbas saj perpjettet mbi 2000 metra, kah Pr. me një parrmak kodrash të ulta qi zblon një panoramë të rráll.

— Pergjithsht, krejt vargu i parë i maleve qi formojnë ballin Linduer e Ver Linduer të Shkodrës asht i pasun per panoramë. —

Prej këtu të rrshet shikjimi mbi kodra qi dora e dorës vinë tuj u ulë me sosë në fushat larg kupa e qiellës nder dit të kthiellta mbyte;

në detin e shkëlqyeshëm ndersá nder dit të vranta pshtetet mbi Taraboshin e Rumín qi pasqyrohen në ujtë e kulluet të Ligenit.

Kah e majta dallohet qyteti i Shkodrës me ndertesë má në shêj e në mrámje zbuku-ruem me mija dritash në mes të territ si një aní në dé t në ndoj natë feste. Prep kah e djathta shifet qyteti i vogël i Jugosllavis, Podgorica. Në mes të tyne shtrínet një shtroje shumënjyrash mozaíku prej fushash e arash të punueme mbi të cillat rrshet gjarpnueshëm, si vija e kaçamillit, rruga qi i lidhë këto dy qytete. Vrithi zotnon një panoramë të rráll qi kurr nuk të nginë, qi çdo levizje, sá do e vogël, e diellit t'i ndryshon ngjyret e hijet; të paraqet si në një film një bukurí qi të bindë.

Fusha e Vrithit, ban pjesë me bajrak të Shkrelit e shfren në dy qafa qi e lidhin me Bzhetë: Qafa e Dragoçit qi e pershkon një rrugë kali dhe qafa e Papnikajve neper të cillen kalon rruga e automobilít. Një rrugë tjetër kalit e lidhë me katund të Kastratit neper dy orë udhtim. Edhe një tjetër e tìll e qi parandej pat mjaft randsí merr kah V. L. e del në Kapë të Brojës. Neper ket rrugë u pershkuen para rrevolucionit të Malcís së Madhe kundra regjimit turk malcorët e viseve të tjera me marrë armë në Mal të Zí. Në projekt është me u çilë andej një rrugë automobilít e cilla do të bjeri në Rapsh dhe do të dredhoje per Vermosh. Kjo rrugë ká me e ndibmue shumë shfrytzimin e pyjeve të mdhá qi rrethojnë Fushen e Zezë. Edhe dy rruga kambore e lidhin Vrithin me vise të tjera: Njena mbi Qafë-Keqe me Bogë dhe tjetra mbi Qafen e Granazhdolit e lidhë me Rapsh.

Kjo fushë qi kishte me pasë disá Km. gjatsí e disá gjansí, është e coptueme prej varg-jesh të gjata kodrinash të ulta.

Një varg lidhë Kunoren me Veleçik tuj ndrye një pjesë të ksajë fushe me gjith ujín qi ulë teposhte Veleçiku e Kunora. Populli e thrrret me emnin Granazhdol.

Me gjith se prej natyret i caktuem si vënd i Shkrelit, Granazhdoli trashigohet në Kastrat. Ket humbje të drejtë të Shkreksit e njehin si një gabim i të parve të vet e e kujtojnë lidhtas me ket legendë:

Kur në kohna të vjetra popullsija ishte e rráll n'ato vënde, Shkreksit ja kanë ndrrue

Kastratit fushen e Granazhdolit per një zog kukuvacet.

Prep mandej, dy vargje paralele kodrash të ulta, qi bashkojnë Pultizën me Veleçik, e presin fushen per terthuer tuj e nda në dy pjesë të mdhája: në dy Vritha. Pjesa kah Pr. prep ndahet në Keçaj e në Fushë të Lujzve (Lugjve).

Vargu i kodrave paralele ndrynë një fushore një 200 m. mbi Vrithë, shtrúe me një tapetë të blerët per stinë të verës e t'akullueme per stinë të dimnit. Kjo fushore, është she-shi sportiv per bjeshkatarët qytetas qi per rreth soje kanë vënd-banimet e tyne.

Këtu është Razna e Vrithit. Qandrra má e randsishme klimatike e malcive të verit, sot per sot.

Ket qanderr e parapelqej dhe u mundue me i dhanë ket zhvillim qi ká sot Emz. Lazer Mjedja, i cilli má i pari ndertoj në ket vetmí një vilë të veten dhe një kishë, model per malcina t'ona. Mbas tij rrâne qytetasit e kush nder ksolla e kush me ndertesa të pershtatuna e bâne qanderr klimatike, në kuptim të fjalës.

Razna gëzon qyshket má të pershtatuna per një vënd verimi per popullsin e qytetit. Disliveli me Shkodrë është 1000 e pak metra. Një vënd i haptë e i çilun n'at naltësi është i rrall nder malcina. Dielli me rrezet e para të vetat pershndet në mengjes Raznin e në mramje i mshehet pernjherë me kreshtë.

Një klimë e thatë e e terun si aty nuk është gjá e zakonshme per malcina. Ekipnija është nen influencen e dy klimave: Klimës kontinentale qi zotnon mbi korizin linduer e të klimës mediterrane a bregdetar qi shtrihet deri thëll në skeletrin e bjeshkve me anë luginash të grryeme prej lumenjve e si kund kund i hetohen gjurmët deri në 1000 e má metër naltësi.

Një provë e kuartë në ep flora mjesdhese qi hetohet má në zëmertë bjeshkve qi ushqehet prej klimës së pershtatun të terhjekun deri thëll prej luginash.

Një klimë të tìll nuk e njeh Razni. Një munt i naltë e ndanë prej Bzhetet tuj ja këputë rrymët e ksajë klimë. Kallamboqi nuk mbietet në ket vënd.

(Njón)

NIERI QI S' SHIFEJ

20)

ROMAN I JULES VERNE-S

Xuna dy oficerat në rrugë. Kush kalote para pallatit, e këqyrëshin me një sy të mnerueshem. A nuk xete fill aty dubija qi po i qitte mneren të gjith gjytetit? Kûr paçë xanë togerin Armgard e kapidanin, ky më shikjoi, por nuk ishem çuditë, me kenë se nuk ishte as kujtue per praní t'ême, kaq ishte habitë n'at ças.

— A po vini me né, zotni Vidal? — pveti Armgard-i.

— Po. Ju kû po shkoni? . . .

Oficjeri më bani me shej se s' dihte gjâ. Kû po shkojshin? . . . Pá caktim, sigurisht. Pacaktimi a nuk ishte prisi mâ i mirë per t'u ndjekë në ket rasë?

Si bâme pak rrugë, kapidani Haralan, tue u ndalë befas, pveti ngutëshem:

— Sá âsht ora?

— Nandë e një të katert pergjegji miku, mbas qi këqyri sahatin.

— U vûme prap në të hecun.

— Shkojshim herë ngutëshem, herë kada-las pá folë. Mbas qi kalueme shëshin Magjarr kapem rrugen Princ Miloch. Ka 'i herë kapidani ndalej, si të i u mberthejshin kambët njat herë per tokë, e pvette prap oren. «Nandë e njizet e pesë, nandë e gjysë, dhetë pa i zet» — pergjegji, kohë mbas kohet, togeri Armgard. Mandej kapidani prap vëhej per rrugë, kalueme mbas kathedrales e si u mat pak, kapidani Haralan hini në rrugë Bihar.

Këjo pjesë aristokratike e Ragz-it ishte n'atë kohë krejt shkret; nuk shifej veç ndo' i kalues qi hecëte me ngutësi e shumica e dritësoreve të pallatave ishin mbyllë, si në një ditë zije gjytnore!

Në fund të rrugës ishte rruga Tegeli e gjatë, dhe ajo shkret, pse, mbas të djegunit të shpis Storitz, rrahej fort pak.

Ç' drejtim kishte per të marrë Haralan? Kah âna e naltë e gjytetit a por kah rruga Batthyani, n'anë të Timës?

Edhe 'i herë u ndal, si tue u matë, e prap bani të njajten të pvetun.

— Sá âsht ora, Armgard?

— Dhetë pá dhetë — pergjegji oficeri.

— Koha! — tha kapidani, qi u njit me hap të shpejtë rrugës Batthyani.

Kaluem para parmakëve të shpis Storitz. Kapidani as nuk e këqyri. Njashtu tue hecë shpejt, dredhoi në skâj t'asajë shpi e u ndal para murit të lulishtes qi ishte mrapa soje.

— Më ndimoni të hypi — tha, tue këqyre kah maja e murit.

Ajo fjalë vijte pá per njiqind spjegime tjera. Kuptova qellimin e të shkretit vllá të Mirës.

Ora dhetë, a nuk ishte ndoshta koha e caktueme prej Storitz-it vetë n'at bisedë qi patem prigue un e zotni Stepark-u pak net para?

A nuk i a kishem dftue ûn vetë? Po, shi n'atë kohë ai pebindsh ishte aty, mbas atij muri, tue lirue skutuliqin e punishtes qi ndryete rezerven e lanjeve të panjoftuna, të cillat aq keqas i perdorëte.

A thue do t'a xëshim, sa ishte n'atë punë? Nuk kishte fort giasë! Por s'ká gjâ; nuk duhej lanë me kalue një rasë kaq e bukur.

Tue i ndimue njani tjetrit, shkapercyem murin në pak dekika e hijme në një rrugë kop-shti të mbyllun anash krejt prej pemësh. As Storitz-i, as kurrkush tjetër s'kishte mujtë me na pá.

— Rrini aty — urdmoi Haralan-i, qi u zhduk tue shkue brî murit në drejtim të shpis.

Na xume vend per pak kohë, mandej, të shtyem prej kureshtis së madhe u drejtueme edhe na kah shpija, tue hecë kalas, të mshehun prej gjethëve të shpesnë të degëve mâ t'ulta.

Shpija na duel para sysh porsá mrrijtem në skaj t'asajë pyllës së vogel. Na date prej kësaj vetem një oborr, pá kurrfarë bimet, nja njizet meter gjatë. Të germuquem, per tokë, pá llojtë aspak, shikjuem perpara. Prej shpis nuk kishin mbetë veç dy mure të nalta e të tymituna pranxë të cillave ishin grumbuj gurrish, trenë të djegun per gjysë, hekra dritësorësh të

shtremmuen, bî, teprica takami.

Ah, pse s' ishte djegë aty mrendë edhe ai gjerman i mallkuem e bashkë me të edhe mshehtësija e mrapshtë e tija?

U dhame uji shikjim gjithkah atyne rrenimeve e uë njanë ânë pâm diçka qi na bani me mbetë shtang. Nja 'i zet hapa larg prej nesh, ishte ndalë kapidani Haralan, në skâj të pyllës, si na. Në vend kû kishte xanë vend shoqi i jonë, degët e pemës, të perkuluna, u kapëshin shoqe me shoqe në një mëndyrë të kandëshme e vijoshin per nja gjasht meter ashtu deri te skaji i shpis. Mbi atë skâj Haralani kishte ngulë sût e rrite pa luejt aspak, i mbledhun, me dej të ngrehun, i gatëshem per me këcye me hov, si një bishë në pritë.

Ndjekem drejtimin e shikjimit të tij e muerem vesht menjherë se çka e terhiqëte. Po ndodhte aty një punë mos m'u xanë besë. Nonse s' shifej kurrkush, rrenimet lueshin vedit per çudí. Kadalas, me roje të madhe, thue se puntorët kishin frigë me ba zhurmë, gurt, rrasat, hekrat e tjera rrenime të mbledhuna n' at vënd, ishin të luejtuna, largue në një skaj e aty të grumullueme.

Të kaplluem prej një frigës misterioze, na këqyrëshim me sÿ hapët. Realiteti po na verbote! Guljelm Storitz-i ishte aty! Nuk shifej, por puna e tij shifej si drita e diellit! . . .

Pa pritë ushtoi një brimë lshue prej një zânit të furishem. Prej aty kû ishim na pâm Haralan-in tue u hjedhë . . . e tue rá mbi ato rrenime, e u duk si me ndeshë në një teshë të pá-páshme . . . Ai herë avitej, herë largohej, shkote mâ andej, u zmrapte, hapte krahët e i mblidhëte, perkulej e prap u ndreqote, si një nieri kapë fyt-a-fyt me një tjetër . . .

— E xuna! — bertiti sá kû mujt. E xuna! Togeri Armgard e un u lshuem kah ai.

— E xuna fagezin . . . E xuna . . . — s' prâte tue thanë. Shpejt, Vidal! . . . shpejt, Armgard! . . .

Ndjeva një të shtyeme të njëj krahit qi un nuk shifëshem, e pernjihëri një të dibatun ngiat fëtyrës s' ême.

Po, ishte një luftë fyt-a-fyt. Aio gjâ, ai nieri i pá-pashem ishte aty . . . Guljelm Storitz-i o një tjetër! . . . Kushdo qi t' ishte, na e kishim në dorë, s' e kishim lanë me na hikë, do t' a kishin shterngue me na kalxue se kû

ishte Mira.

Ishte e vertetë prá si thote zotní Stepark-u; ai mujte me u bâ i pa-pashem, por landa rrite qi rrite. Nuk ishte një fantazem, por një trup, të cillit na — me mundime të mdhaja — dojshim me i a paralixue levizjet.

Në fund i a dolem. Un e kishem kapë fórt per njanë krah e togeri Armgard per krah tjetër.

— Kû ásht Mira? . . . Kû ásht Mira? . . . pvetëte me zâ të shkyem Haralan-i.

Kurrnji të gjegjun, por gjithnji luftote e mundohej e bâte ç' mos per me u shkatrrue prej nesh. Të i a kishte dalë, tue kalue rrenimet e lulishten, kishte shkapercye murin e si të kishte dalë në rrugë do t' a kishim bjerrë uzdajen me mujtë me e xanë mâ.

— A po na difton a jo se kû ásht Mira? . . . — persritëte kapidani Haralan ndezë e bâ tym prej idhnimit.

Tek e mramja ndíme këto fjalë:

— Kurr . . . Kurr . . .

Per sá mund të njifej një zâ i qitun n' at gjendje, mujtem me kuptue se kishte folë shi Guljelm Storitz-i.

Luftimi nuk kishte mujtë me ngjatë. Ishem tre me një, e anmiku i jonë, sado i fuqishem qi ishte, nuk kishte mujtë me qindrue shum. N' atë ças togeri Armgard, i shtyem, ra per tokë. Shpejt mrapa dikush më kapi kamben, e tue më ngrehë më shtergoi të lshoi krahin qi mjaft u mundova mos me lshue. Kapidani Haralan muer një grusht të madh per mjedis të fëtyrës, edhe ai u muer meç e i u desht me ulë krahët tue bertitë si i manë.

— Po më hikë! . . . po më hikë.

Pá dyshim qi Ermani ishte ardhë në ndimë të zotnis së vet.

Un u çova, nderst oficjeri gati fikët kishte mbetë shtrí per tokë, e ngava në ndimë të kapidanit. Por me kot. Guljelm Storitz-i kishte hikë!

Por në ket ças u páne disa njerz në skâj të pyllit. Tjerë hínë prej derës s' oborrit, tjerë shkapercyen murin, prap tjerë duelen prej rrenimeve. I pasi në të gjitha ânat, ishin me qinda, një krah per krah, në tri vistra, e para kishte uniformen e policis së Ragz-it, e dy tjerat atë të kambisorís të kufijve Ushtarakë. Në fund perbahe një rreth të gjanë qi vite kadalë kadalë u mbledhë . . . (vijon)

FOLKLORE

POSTRIBA

(Vijon prej nr. 22-23 fq. 129)

- P.) Patalogje (Kodrinë)
 Petle (livadhe)
 Prëndash (tokë kallamboqi, duhani e perimesh)
 Palash (livadhe)
 Pusi i Lisit (gropë e madhe mbrenda Kiri)
 Pusi Alijaj (me uj të mirë me u pî)
 Pusi Hysaj
 Pusi Çavonaj (edhe ky me uj të mirë për të pime)
 Pusi Gajtanaj
 Prroni i Mosit
- Q.) Qafa e Veli-Nezirit
 Quka (ograja)
 Qafa Livile
- Rr.) Rrasa (tokë kallamboqi, duhani e perimesh)
 Rrumbullake a Ndoke (tokë kallamboqi e duhani)
 Rruga e Katundit a e Pusit
 Rruga Ahmate
 Rruga e Kirit
 Rruga e Vorrevet
 Rruga e Mesit
 Rruga e Malsorvet (e Sllakut)
 Rruga e Malit
 Rruga Gajtansvet
 Rruga Gushe
 Rruga e Lëmishit
- S.) Sinane (ara kallamboqi, duhani e perimesh)
 Sâna Kalle (Merà)
 Sinija (mbaje Kodre)
- Sh.) Shapete (ara kallamboqi, duhani e perimesh)
 Shêji i Myselimit (nji gur i madh në breg të Shtodrit, ku dikur ka qenë gjuejtë shêji).
 Shpella e Djallit (në breg të Shtodrit).
 Shpella e Kurtit (tu pusi i Lisit, por tash e ka zânë Kiri. Dikur ka pasë zânë 300 berre mbrënda).
 Sheji i Spatës (sod nuk din kush se ku është).
 Shtodri (aji prrue)
- Shkolla (këjo shkollë është bashkarisht me Mes).
- Th.) Thore (tokë duhani)
- U.) Ullishta e Lânit (ullishtë)
 Ulliçe (ara duhani e perimesh)
 Ullijt e Thukut (sod s' është më ullishtë)
- V.) Vëneshta (në Kaçinë)
 Vakfi (vëndi i vorrevet rreth e qark Xhamije, i mbushun me prozhëm).
 Vá Lis
 Vá zê
 Vá Alijaj
 Vá Lugje
 Vá Lop'e
 Vá Ngushtë
- Xh.) Xhafere (ara duhani e perimesh)
 Xhamija (Këjo s' ka ndo' i shkrim kur është goditë, vetëm thohet se është e para xhamí e këtyne anavet e goditun prej ushtrís Turke, nder vjetet e para, q' pushtuen këtë vënd. Këjo xhamí është bashkarisht me Mes).
- Z.) Zalli Alijaj (pak tokë kallamboqi e tjetra pjesë merá).

2). Mesi.

Kah lindja e Myselimit është katundi i Mesit, qi njehë 17 shpija me 160 mymbë e shkon me krye pleqsi të Myselimit.

Edhe ky katund është vënduem në bregun e rrëmaktë të Kirit. Përmbledh dy lagje: Mesi i Sipërmë e Mesi i Poshtëm. Rruga Balijaj i ndanë këto lagje njëra prej tjetres.

Mesi i Sipërmë është krejt troje, shumica, (trojet e shpijave djegë prej Malit të Zi 1912) veç nji paticë shpija t' uha mbëlue me tjugulla e ndo' i kësollë mbëlue me kashtë.

Mesi i Poshtëm ka shpija të mëdhaja, por në paticë, qi janë në gjendje jetese të mirë.

Mesi në paticën e banorvet e me meranat, qi i kanë shpija, kufizohet kah lindja me Dushin (me Përrue Mos, nji katund i vogël fort); kah verin me Kir e kah prëndimi e jugu me Myselin.

T'nonë edhe në çka duket ky katund ka pasë qenë shumë më i madh se sod, kund një 200 shpijash, këto kanë qenë gjithkund rrëzë mali, në Mes të Sipërmë, se Mesi i Poshtëm tash vonë është temeluar.

Shum vjetë më përpara, ndoshta para mur-tajës, katundi i Mesit shumicën e shpijavet e ka pasë, para, ku sod janë trojet e mbas kodrës «Vake» në një patalog, fushore të bukur, ku sod duken shëjet e ndo' i trolli me gurë të mëdhaj. Këtu duken edhe themelet e do murevet, ndoshta ato, qi kanë pasë dá oborret e kopështijet, diku më nalt, diku më poshtë.

Një dishmi, qi kanë pasë qenë shpija në këtë fushalog, qi sod s' është tjetër veç pyllinë lisi e shkoze, është të dukunit e rrugës kalldrëmi, qi tue u ulë teposhtë shkon në bregun e Kirit. Ky vënd duket se është shumë i vjetër, pse kalimi i kohës ka nisë me i a hupë aq tepër gjurmët, sa me mëzi mund dallohen.

Duket se në një ogradë, buzë urës së Mesit, do të kenë qenë shpija, mbassi aty duken disa gurë trojesh e vorresh të vjetra. Ndoshta edhe mbi rrugë, buzë kodravet, krejt shkamb, ku janë fushore të bukura, kanë muejtë me qenë shpija.

Thohet se Mesi ka qenë dy lagjesh, por ëmnat e tyne s' din kush me i diftue. Ndoshta njëna ka qenë Mesi i Sipërmë, qi është edhe sod e tjetra ajo afër ure.

Dukje shpijash, por shumë të vjetra, sa me mëzi dallohet ndo' i gjurmë guri trojesh e rrugë, janë ndër Semna, në një prozhëm të madh, qi furet mbrënda Drishti aty-këtu me patalogje bukurí. Më tepër se asgjá, rruga, qi bie teposhtë, prej këtu e në Kír e dishmon këtë.

Edhe për këtë katund, thohet se të tanë kodrat e buta, qi sod s' kanë tjetër veç mreçë e mare, kanë qenë të pasuna me ullishta e vëneshta. Për ullishta e dishmon një mulli voji, të cilit veç ëmnit, s' i ka mbetë tjetër. Edhe për këtë mulli, thohet se ka pasë blue vetëm për Mes.

Mandej për popullsi të shumtë, qi ka pasë ky vënd, janë vorret e vjetra, shi në bregun e Kirit, qi sod s' vorrohet kush më ndër to. Edhe për do tjera vorre, thohet se kanë pasë qenë në Kambsore, (sod toka drithi e dubani) aq të vjetra, pa muejtë me u dallue, çfare ishin, Myslimanësh a të Krishtënësh.

Ndër vorre të vjetra, qysh në kohën e Mur-tajës, duket mbi të gjithë tjerët, një vorr i madh me gurë të latuem, por i prishun anash e pa kurrfarë shkrimi; ky thohet se është i bajraktarit të Mesit. Prá po qe kështu, Mesi ka qenë shumë i madh, tue përmbledhë në një ëmën edhe Myselimin, i cili para asokohe, do të jetë qenë thirrë Mes.

(Shif më nalt mbi fjalën Myselim, Nr. 20-21, faqe 90, shtylla 2.!) .

Duket se edhe banorët e vjetër të këtij katundi, sikur ata të Myselimit, kanë pasë për tokë buke e tjera Fushën e Zezë. Një mulli, (shëjet e të cilit askund s' duken, pse sod mbë-lue me shtratin e Kirit,) qi thonë se ka pasë blue vetëm për Mes e difton se ky katund ka pasë mjaft banorë.

Fise. — Se kush kanë qenë banorët e parë të Mesit askush s' din me tregue gjá, vetëm thohet se të gjithë qenë shue prej mur-tajës e tjerë gjind erdhën e e zënë këtë vënd. Më të parët ndër to janë Shoshajt, të cilët t' ardhun prej Mollës së Shoshit, mehallës Mustafaj, janë dy fisesh, qi nuk dihet se cili ka zënë vënd më parë këtu.

Njëni fis, qi mbledh tri vëllazni: Bracaj (një degë e tyne sod thirret Haxhi-Ymeraj) I-sufaj e Avdallaj kanë për atlosh, një farë Ndo-je, i shkëputun prej fisit t' atjeshëm Pepë Sumaj e tjetri një farë Prële. Këta të fundit sod thirren Ibrahim Metaj.

Prej këtyne shumë shpija kanë zënë vënd në Shkodrë.

Parin mbi Mes deri tash vonë e kanë pasë Bracajt, prej së një farë Met Alij, prej këtij fisi, për trimni, qi diftoi në Moré Veziri i a pat dhanë këtë gradë.

Tjera fise, qi erdhën këtu tash rreth 100 vjetvet, janë Kapllanajt, të dalun prej Sume e Sumajt a Nikajt edhe këta dalun prej këtij vëndi. Thirren Nikaj, prej të parit e tyne, qi quhej Nikë.

Por fisi më i madh, si për kah gjindët e pasunija, është aj i Ora-Shtrëjtësvet, shkëputë prej fisit të madh Has-Pepaj e rá këtu tash një 80 vjetë.

Për disa vjetë kanë pasë jetue këtu në Mes edhe Temalasit e Vjerdhasit, trojet e të cilvët shifën edhe sod. Temalasit kanë zënë vënd në Shkodrë e Vjerdhasit në Mëlgushë.

(Vijet)

Hashim Koplikaj

Bashkëpunim per fjalorin shqyp

Fjalë qi perdoren në Mirditë

Allkë, a; a-t (= hallkë) = rreth hekurit o çelikut me thepa qi i vëhet qenit në fyt mos të mundet m'e kapë ujku (Grekisht: ò halkòs = rremi, tuçi; harapish: halka = rrethi, unaza).

t' ameltueme-t (vetem shumsi) it. = polmonite doppia. Ket kuptim kan edhe qandrra t, të therme-t, në sá fjala ndishk-u asht pelmonitë e fjeshtë. I thonë t' "ameltueme,, m' e marrë me të mirë, si na qi i thomi "i bardhë,, kollit, fruethit etj.

anishtjë = anicka; s ka gjâ.

ari, per ari, per arish = mâ nelt se "per harâ,, (harvâ = fjalë haraqishte); ka ardhë një balonë për ari (permbi ré; erdh një shqype per ari, me mzi m' e dá syni, e u rá pulave.

me artue = me hartue, me formue. Cfr. Me kavatue; edhe si n' italisht: escogitare.

avulli-ja = shpi per tokë (në sa burgu nen dhë per me ruejtë pijen).

barkaçuer - ori; orë-t = një qi s e ngien gjâ me buk; një qi shkon per gjith festë, darsen o mort vëç me hanger badihava (badihava = adverb, persisht).

bâs i, bâsa-t = aj qi ban punë të kqija, sidomos imoralitete: N. N. ka kenë bâs.

bâse-ja = gjini femnore, me kuptim të siperm.

bastardh-i; e-t = ksolla e qenit, streli i qenit, bastardhi i qenit; — ksollë e vogel, sâ per një nieri (sikuer ato ku rrijnë ushtorë) qi vëhet ngiat vathit të berreve.

i bâshem, e bâshme = tokë e bâshme, it. produttiva.

bashtjël (adverb) = në trajtë sferike: me mledhë barin bashtjel; me mledhë pënin bashtjel (= lash).

bercnuk-e (brena bercnuk = të shkurtat e të trasha. E perkunderta e "hisk,,).

berskòt-i (substantiv) = bluzhë. A bâ duhani berskot prej së thatit. Asht edhe verbi "me berskotë,,.

bjeshkuer - orë (adjektiv) = malesh të nalta e kullo-sash të mira. Ajo dele kenka bjeshkore = e shndoshtë, pse kullotë në bjeshkë. — Mullija bjeshkore u thonë atyne mullijave të bardha, të lar-me, qi vinë me shumicë kuer mâ dimen i fòrt:

bligë-a; a-t = qirojci ose aj thumat qi vien me shpue kashten e njomë të karabushave mos me vrâ gishtat; — shtëza ku majnë grât lëshat e pejve (hera herë edhe e specifikojnë: bliga e lamshave).

bernuc, bernuce = nieri o shtasë i sterkeqët.

e brejtme, e brejtmja (substantiv) = një farë kankrenet. bucele (bucelja) e krahnorit = misi i mjedisit të gjok-sit, sidomos i berreve.

me, m' u bukëzue = me hanger bukë.

carradung, carradunge (adjektiv) = nieri o shtasë vo-gëlke.

cengë-a = vorbë e vogel.

me cokatë = me kersitë me skjep (b. f. trumcaku në xham të dritores); po cokus kosen, spa'en: po i a rrahi tehin me çakiç para se t' i a prehi.

cnuk, cnuku; cnukë t = trup druejet (o i rrafshuen fagesh e u vijn të vorfenve per nenkrejçë, o edhe trup i padhënnun qi vëhet në zjerm)

çalaprendas = çalas. N. N. hecë çalaprendas.

çape-ja; pe-t = një farë shpendit qi rri n' uj (çapkë? turq.)

çapë a = kashatë. S po më dhimet një çapë bukë (Kthe-lla). Cfr. verbin: me perçapë.

me i u çfuer = me i a xanë diçka kuj fylin. (I u çfuer buka = i mbet në fyt.)

çilemyll = në një ças (latinisht: in ictu oculi).

me çuplue = me sh'ypë, me topitë b. f. tehin e spa-tës, të thikës, majen e shatit: â çuplue spata e nuk pret.

danik (adverb) = ka kuptimin e 'a parte,, edhe "dis-tinto,, t' italishtes.

me danikë = me dá, me veçue; me dallue.

dardang (all); dardange, dardangalle (avjektiv) = i, e vogel per shtat, por i, e. lidhun, i, e, fuqieshem (e)

m' u dà n e demerëk = m' u dá pri-haqefas, madje edhe me shamatë, b. f. kuer dahan me shamatë dy vllazen e dalin në vedi; ose: si u dát prej kuvendit? jemi da me demenek = jemi dá prishë.

demedë = me zori (gadi: e pamundun). (N. N. asht i smuendë fort: demede se pshton.)

dervend i, e-t = në mejdan; n' udhë të madhe. N. N. e ka shpîn në dervend: shef gjithkend, të lân; e ka shpin në dervend (= n' udhë të madhe) e dyrnjaja shkon me bujtë tu aj; — pse jé ulë me fjetë aty në dervend? a s tutese të shklet ndo'i kal? h'n e fljë kund në një shpat — Cfr. kundrjë.

deshâr-i; arët = aj qi çon dhanë në një darsen një dash o vleftjen e një dâ hit

djalë-i; djelm t = nierz të rreguem (ndo' i herë edhe pa rrogë por vetem har e pije, veshë e mathë e të fala = italisht: incerti) qi nuk bajnë sherbim por i man te shpia një zotni e i merr me vedi kuer udhtoj per madhri e, në rase nevojet, per mprojtje. Heret ndokuna kan pas edhe një farë auktoriteti. — Djelm e Abatit; djelm e kapi-danit ose të Sarajit; "ky Adue Nkolli trim sa deri" — (muer Zë Gjok, djalë me veti — per me shkue në Shkollë ke meti,, — Cfr. në latini-shten "Puer,,.

djerrinë-a = vende të hapnueme (gadi) si "steppa, n' italishte.

me doftu, me dâtu (Shqyptim djalektal i "me dif-tu,,) = latinisht: prodesse; validum esse, një ve-prim o një dokument. A më dofton kjo dishmi? (a ka vleftje?) Perdoret edhe n' onirologi: çka dofton kjo anderr? (= çka don me thanë?).

(vijon)

Donisa

Qemalja e paçmueshme

T r e g i m

Vjedhsina bâhen ditë per ditë, por disa prej tyne janë të bâme me kaq marifet, sâ me mbetë nieri i çuditun kûr i ndijn.

Qe çka kam këndue në një liber të moçem.

Jetote në Nizza një shitës së gjâna ushqimi, shitës sâ per faqe, pse xêja e vertetë e tija e qi e kishte kertylë me pare, ishte me vendue pare me kamatë. Kishte namin prandej të një njerit te pasun, por nuk kishte nám të mirë. Një ditë, qi ishte xanë tue bâ do llogarina mbë banak, pau tue hî në tregtore një plak, zhelan e krejt i lanun. Kishte nen krah një qemale, e moçme, mbas të pâmit, sâ i zoti vetë.

I zoti i tregtorës, tue e mbajtë per një lypës, vrâni vetllat e e pveti:

— Çka don?

— A po m' i bân kater solda salam?

Shitësi i a preu e i a pshtuell e para se me i a dorëzue pshtjellen, lypi kater soldat.

Plaku, tanë koll e si i pikuem, nisi me kerkue nder të gjith xhepat e vet të shkyem, por n' asnji s' u ndi krizma e ndonji pares . . . I shkreti plak u sverdh në fëtyrë, xû me u dridhë; marrëshem e tue i u marrë goja filloi me qitë ndo 'i fjalë per me lypë të falun.

Por ai nieri zemergurë u xë e i tha:

— Mjaft më keni merzitë ju zhelana; nuk duhet me rrëjtë gjinden në ket mëndyrë; haid, del jashtë, e faliu nderës Zotit qi nuk po jam sod fort idhëshem, se me kenë kishem me thirrë gjindarët e me të kapë menjherë.

Plaku muziktâr i dha vedit, u ngreh, sût i qitëshin shkndija, fëtyra i u bâ si zjarmi.

— Un nuk jam një vjedhës, t' a dijs! Kater soldat më paskan tretë; por jam në gjendje me t' i prûe, e pá vonesë . . . Po të lâe peng qemalen . . . e po këthehem.

Idhnimi i plakut e tremi disi tregtarin; u mundue me i hanger fjalët e veta, me lypë edhe ai të falun; por plak, tue luejt kryet me ato flokë të bardhë, nuk dote me pasë aspak mshrirë prej tij.

— Nuk po ké besim në mue. Un nuk kam çka të tham, veç po të lâe qemalen e po këthehem. Kater solda shpresoj se mund t' i vije këjo vegël shoqja e ême.

Plaku duel e tregtari muer qemalen e e

vûni në një anë të banakut e i a hîni prap punës së vet. Mbas pak po hijn në tregtore një zotni i mbajtur, veshë e mbathë mâ së miri e me mëndyrë shum t' ardhëshme.

I zoti i tregtores ngau per me e sherbye:

— Çka dishroni, zotni . . .

— Një kutij sardele, por kû të jenë mâ të mirat.

Tregtari u kacavuer per një sergjí e në sâ po shtrijte krahin per me marrë një kutij, ndjeu një «Këqyre!» të madhe qi pá-pritmas lshoi klienti i rí.

Siellet e e shef me qemale të plakut në dorë qi po e shikjonte në të gjitha anët. Tregtari hapë syt.

— A është e jotja këjo qemale? — pvetë klienti — Se ç' vegël! Këjo ká një vjeftje të pá-çmueshem: asht një *cremonese* e moçme!

Tregtari po e ndigion me zemer pezull.

— Mundet me bâ tetëmi frank.

I zoti i tregtores sverdhet në fëtyrë, dridhet.

— Më vjen keq . . . por nuk është e jemja: është e një plakut muziktâr endacak qi m' a ká lânë peng . . .

— Peng?! Po ai nuk ia dijka çmimin qi ká! Un e njof mirë. Jam protesor në Conservatorium-in e Parisit! Ah, se ç' vegël, se ç' vegël!

E ai pasaniku i panjoftun s' u ngitë tue e shikjue, tue e sjellë neper duert e qemale, qi ishte bâ . . . tane zdralë prej të perdoruemit.

— Këqyr - i thotë mandej, si u mendue pak - me kenë se ai plak këthen, a po m' a çon në *Hotel Royal*? Tash i thue qi të lypin profesor Corbellier . . . Por me kenë se mund të vijë sod, se mama un jisem per Romë . . .

Tregtari hî kryet me nderim, me shum nderim. E tûr profesor kje tue dalë:

— Më falni - e pyete pak si mbajtas - sâ me i thënë atij muziktarit plak? Jo per tjeter por per me dijt me u rregullue . . .

— Tetëmi frank, thaçë, e me pare në dorë. Një qemale *cremonese*! t' a mërr mendja! Çmo-het si sût e ballit . . .

Tregtari e kishte bâ atë mëndimin e vet se si me perfitue prej kësajë rase.

Nuk vonoi e plaku këthei. Shitësi e pritëte me padurim. Këso heret nuk kishte fjalë të vrashta, por fort t'ambla.

— A po m'a shitni ket qemale?

— Ruena Zot: si me e shitë qemalen qi e kam trashigue prej të parëve? Shoqja e ëme në pleqësi e në vofni . . . Mos kjoft thanë! . . .

— Mâ un po ju paguej mirë.

— E dij se është qemale e çmueshme, por un nuk due me e hjekë, sado me m'a pague.

— Po ju ap katermi frank.

Plaku hapi syt prej çudije.

— Katermi frank? Si thaet? Kater . . .

— Po, prá, ka-ter-mi frank.

— Por muziktari luejti kryet si më dashtë me largue një tundim prej mendes së vet:

Jo jo, nuk e shet.

— Pesëmi prá . . . E me u a njehë një-tash.

— Jo, jo.

— Mendoni mirë, mos e beni me kalue ket rasë, mos i a sillni shpinen nafakës.

Ngret e lshò, njani propozò e tjetri mos pranò, tregtari pá u lodhë kurr e tjetri tue u ligstue perherë e mâ teper, fundi i punës plaku e ep qemalen e shtje në xhep pesë copë biljeta të bukra njimishe. Por s' mund të pritet, para se t'a dorëzojë, pá e puthë at vegël të çmueshme, e tue dalë prej tregtores i lshon një shikjim tanë mallë e me sy në vajë . . .

Shitësi nuk bjerr kohë: pshtjellë qemalen e çmueshme në një pecë të keqe e nget në *Hotel Royal*.

— Due me folë me profesor Corbellier, lutem shpejt.

— Profesor? . . . Kush? . . . Corbellier? Nuk ká këtú . . .

— Si nuk ká? Ai profesori i Conservatorium-it të Parisit? Shtatnaltë . . . i njerzishem . . . veshë në zi . . .

— Nuk ká prá, po ju thona se këtú nuk ká profesor Corbellier.

Tregtarit të pangishem i dridhet këmisha në shtat; një dyshim i mnërshem i a pershkon menden. Nget te një liutist¹ — Sá mund të bájë këjo qemale?

Liutisti vën gjyslykët, i ep një shikjim të perbuzëshem vegles qi tregtari i a paraqiti me dorë tue u dridhë, e mandej ndëshem thotë:

— Qemale mâ të keqe është vshtir me gjetë. S' dij a i vijn pesë frank! i. i.

1) Fabrikues e çmues veglash muzike.

Reçensime

Bënit Mussolini: *Jeta e Arnaldit*. — Përkëthye nga italishtja prej Gjon N. Bonatti — Tiranë. Shtyp. "Luarasi".

Asht një vëllun jo fort i madh — 114 faqesh — i shkruem prej Mussolini t qi pershkruen jeten e vllaut të vet Arnaldit. Libri paraqitet me një parathanje shumë të vlerëshme të Ministrit të Financave të soshëm Shkelqesis së Tij Kolë Thaçi, qi me thellësi mendimesh thekson cills t mâ të bukurat e ma të dobishmet të vepres tue i dhanë luxuesit një drejtim të vjefshem per lexim. Në ket liber Mussolini, nieri qi sod është në shëj mâ fort se asnjë tjetër në botë, herë më dorë të dridhëshme prej permallimit, herë me stil të fuqishem na paraqet jeten e vllaut nder vopriem, nder ideale, nder vuetje, prej kah spikatë karakteri i pathyeshem i Arnaldit e mosinteresimi per vetvedi. Asat një liber shumë i dobishem, sidomos per riní, e cilla duhet të formohet me karakter, me edukatë politike e me ndergjegje kombtare. Një mendim i bukur prá e i vjefshem është kenë ky i Gjon N. Bonatti-t tue na perkëthye — e perkëthye mirë e në një gjuhë të punueme — ket liber të çmueshem.

CORNEILLE — SH' POLIEUKTI — PERKËTHIM PREJ Z. E Z. SHKODER — SHTYPSHKROJA E SË PAPERLYEMES

Asht e para herë, me shka dijmë na, qi një veper e të madhit poet e dramaturg frëng, po i paraqitet lexuesave shqyptarë në gjuhë shqype. Perkëthimi, në prozë rhythrike, është krejtë besnik, gjuhë e perdorun s' ká mâ e kullueme, shtypi i kujdesun ke s' ve. Perkëthyesat e vler të qi, pervújtnisht, mshehen nen ato dy germa, meritojnë që do lavd. Por ajo qi mâ teper na terhjek vrejten në ket veper, është se kjo është i pari numer i një kolanës qi mban per ti tull: "Kryevepra të letersis Kristiane". E per numer i dytë paralajmohet perkëthimi i "Saulit", t' Alfierit, një nder veprat mâ klasike të dramatologjis italjane. Botimet në kolanë janë mjerisht fort pak, ase mâ mirë, aspak të njofuna në vëndin t'onë, prandej vijimi i botimeve të saja ká me kënë një pasunim shumë i madh per letësin t'onë, mbasi kryevepra të letersis Kristiane don me thanë një herit edhe kryevepra të letersis botnore. A thue kemi me mbrihtë me i pá ndonjë herë të botueme në ket kolanë vepren e një Milton-it, Klopstock-it, e pse jo, edhe at kryevepreve të gjitha kohëve, Komedin Hyjnore të Dante Alighierit? Provat qi na kanë dhanë Xanëti, Prendushi, Kolipi etj. na kanë dftue se kjo nuk është një gjë e pamundur.

Prandej perzimet t'ona mâ të gjalla perkëthyesat edhe botuesat per vepren dobiplote qi kanë nisë.

Perhapni të perkohëshmen
"C I R K A,"

vijon: Bisedime të shkurta

prej faq. 138

kanë dftue n' atë rasë. Por edhe na shqyp-tarët kemi heshtë. Pse kemi heshtë në kohë të rregjimit turk nuk mund të na vëhet per faj, por heshtimi nder këto 25 vjet e kaluem është i pá-falëshem. Ket mungesë duhet t' a plot-sojmë. Komisjoni duket se i është pervershë mië punës e me ket vendim ká bā një punë shumë të lavdueshme. Tue i ngrehë një monument Skanderbegut është si me njallë Skanderbegun në zemra të shqyphtarëvet e para sývet të ty-ne, e prandej me perhapë epopén e Skander-begut qí është epopeja e madhe e Shqypnis.

Gradimi i Dr. M. Sherko

Drejtori i shtypit në Ministrín e P. të Jashtme u gradue, me dekret Mbretnuer, Minis-ter Fuqiplotë i klasit të II-të, tue vijue gjithnji në të njajten detyrë qí ká sod. Gradimi i Dr. M. Sherko s' asht një nderim qí i bāhet atij, porse terthueras shkrepë në mbarë shtypin si njaj qí rrín në krye të shtypit kombëtar. Si pjestarë të kësajë familje të madhe na pergë-zohemi me zot. Dr. M. Sherkon e i çfaqim uri-met t' ona të perzemerta. Dr. Mihal Sherko leu në Korçë 1887; i laureum n' Universitetin e Odesës (Rusí) në histori e në filozofi; profesor i latinishtes në kolegjin e Odesës me 1916-21; profesor në Kolegjin Rus të Varnas (Bulgarí) 1921-22; profesor i letratyrës shqype në Li-çeun e Korçës 1922-24; drejtor i pergjithëshem në Ministri t' Arsimit 1924-25; themeluesi e Drejtori i Gjimnazit të Shtetit në Tiranë 1925-26; Gazetar 1926-27; Drejtuer i Zyres së Shty-pit qysh me 1927 e themelus i Agjencís Tele-grafike Shqyp-tare. - Dekoracjone: Komandor i Urdhënit Kombëtar të Skanderbegut e Oficer i Madh i Urdhënit të Kunorës s' Italis.

Rreth një botimit të turpshem

Simotra «Shtypi» në Nr. 25 të 12 k. m. çon zānin e vet per me dēnue një liber porno-grafik qí duel në qarkullim para pak ditëve me titullin «Rrëfime» të një farë Jusuf Luzajt, edhe çfaqë çudin e vet se si u lējue një i tillë botim, kurse sod vepron edhe një komisjon i posaçem i ngarkuem postafat me shqyrtimin preventiv të botimeve.

Në ket nderkohë marrim vesht se, me vë-ndim të posaçem, libri u ndalue prej komisjo-

nit të permendun, tuj u dftue shprehimisht edhe motivacjoni: mbasi ká pjesë të pá per-shtatëshme me moral.

Na bashkohemi plotsisht me «Shtypin» per me dēnue ket veper e ket ndodhje t' idhtë, aq mē teper e idhtë në ket kohë kúr qeverija e soçme ká vñe në krye të programit të vet edhe naltsimin e vlerave morale e shpirtnore, e edukaten; mbí baza të shndoshta, të rinís shqyp-tare. Njikohësisht nuk mundemi mos të shtojmë prej ānes s' onë edhe një vrej-tje. Nda-limi i një librit të mrapshtë është një gjā e mirë mjaft, por nuk mjafton, pse në vetvedi aj nda-lim vijn per me pré dāmin e mbaskndejshe, por helmin e perhapun deri në ditë të ndali-mit kush e sblyen? Prandej lypet edhe ndesh-kimi i pershtatëshem, qí të jēt shembull per tjerë, qí mos të persriten këto rasa të vajtue-shme. Ndeshkimi per auk-tuer qí e ká shkrue, per shtypshkroje qí e ká shtypë, per librarína qí e kanë shitë. Legjislatori të gjitha kto rasa i ká parapá edhe ká caktue dēnime të randa per ata qí godisin cipe publike (outrage à la-pudeur). Mos të harrojmë se kemi një Kod Pe-nal i cilli në Nenin 373 thotë tekstualisht kē-shtū: «Kushdo që goditë cipe publike me shkresa, vizatime, ose tjera sēnde të turpëshme të cillat i perndān, ose i ekspozon, ose i shet, ose me diskure ose me filma ose me lojna në çinemat, theatrot, ose në vēnde të tjera që janë të çiluna per publikun, ose me pllaka gramafo-nash që permbajnë kangë ose fjalë të turpē-shme, si edhe ata që bajnë ose mbushin të ti-lla filma e pllaka, ose i importojnë së jashtmi, ose i transportojnë nga një vend i Mretnís në tjatin, ose që perdājnë e shesin cē do llojë nga sēndet e sipertreguesve, ndeshkohen me burgim të rāndë deri në një vit, dhe me gjobë të rāndë deri në një mijë fr. ari. Në goftë se kto repra bā-hen per filma, burgim i rāndë asht jo mē pak se një muaj dhe gjoba e rāndë jo mē pak se njëqint fr. ari. Sēndet qí permbajnë t' atilla pá-mje të turpëshme konfiskohen dhe çduken».

Prandej edhe ne na epet me pvetë: Shka mungon per me u dergue në gjygyjë auktorët e kēsajë vepra kriminale?

Pse nuk zbatohet ligja?

Per me largue të keq

Nji kasap ndalë në rrugë nji advokat e i thotë:

— Ju a jeni advokat?

— Po, — i pergjegjë aj

— Ju lutem, due me ju pvetë diçka: Në kjoftë se nji qên merr nji copë mish në dugajë t'ême, a kam të drejtë, a por jo, qi të më shperblehet dami prej të zott të qênit?

— Po si, ké të drejtë.

— E mirë prá. Po ju kalxoi se qeni i Juej më ká hanger dy kg. mish.

Advokati u pré, por xuer kuletën e pagoi paret. N' e nesre i vjen kasapit në dugajë nji-kjo leter:

Fakturë shpenzimesh në favor t'advokati X per t' u pague prej kasapit Y.:

Per nji mejtim ligjuer lek 50.-

Pse i dhanun jashta zyres „ 25.-

Gjithsejt Lek 75.-

Kasapit i u desht me pague pa fjalë aspak, edhe fakturen e vûni në suazë e e vorë në dugajë qi t' ishte shembull per tjerë.

* * *

Nji zotni tuj dalë prej kafes kujtohet se kapela qi kishte në krye s' ishte e vetja.

Këthen e bertet:

— Kamerjer! Kjo nuk është kapela e jême.

Kush ká kënë aj gomár qi e ká mârre t'êmen?

— Nuk e dij zotni, . . . 'por duket se ká kënë ndo' i gomár qi i ká rá taman per krye kapela e jote.

* * *

Nji katundár hîn në nji dugajë e pvetë.

— Çka shitet kêtû?

— Kréna gomarësh, i gjegjë dugajxhija në shpotí, tuj e dijtë se aj s' bléte gjâ.

— Duket se u shitëkan fort, qyshë se paska mbetë vetem nji.

PÊMA

— Shka bân ti kúr ftofe? — i thotë njani tjetrit.

— Un?

Po.

— Kurrjá. Teshem.

«Sanitas»

* * *

Dy hajna t'aratisun caktuene me rá në gjytet per me vjedhë dugajën e nji tregtarit. Mbrrijtne në vënd édhe ja hîne punës. Por sa e thyene, pane se dugaja s' kishte kurrjá mrëndë. U rá nder mënd se nji ditë para ishte kënë dita e Shën-Gjergjit.

F. Jakova

* * *

Profesori në shkollë: Si mbas statistikave, gjith sá herë qi ti merr frymë, des nji nieri permbi tokë.

Studenti: Punë e mnérshme mjaft, Zotni Profesor. E me mëndue se me bâ mos me mârre frymë, i dekuni kishte me kenë ûn.

* * *

— Âsht kollaj fort me i rá në têt, afer fort, sá vjeç është nji grue. Kúr fillon paksá m' u thí, dije se është nja tridhet vjeç, e kúr fillon . . . m' u xí, atëherë dije se â tuj i kapë katerdhetat.

* * *

— Mjaft ndêje mâ tuj kjâ tash nji sahat — i thotë e âma Tushës së vogel — po më kalxo çka ké?

— Kam . . . kam . . . ha . . . ha . . . rrue.

* * *

Nana vajzës: Aspak nuk të puthi sundte, pse sot je bâ e keqe.

— Besa ti s' na lën me çartë të lyemit e buzëve moj nanë, se jo per tjetër.

* * *

— Çka kishte me bâ ti me pasë rrogen e nji ministrit?

— Nuk e di, por kene me dashtë me dijtë çka kishte me bâ nji minister me bâ me pasë rrogen t'ême.

Pronár: GJON UJKA

Drejtuer pergjegjës: CUK SIMONI

Shpija Rouese «CIRKA»

Drejtuar: «CIRKA» Shkoder

= SHYTPUN NË SHYTPSHKROJEN «ORA E SHKODRËS» — SHKODËR =

Bibliografi

Ekonomia Kombëtare — Organ i përmujshe i Ministrisë s'Ekonomisë — Tiranë.

Banka Kombëtare e Shqipërisë — Relacioni i Bilancit me 31 Dhetuer 1936 paraqitur mbledhjes përgjithëshe të aksjonistave me 7 maj 1937.

Ministria e Ekonomisë Kombëtare. — Statistika e Prodhimit Bujqësor në vjetët 1935-1936.

Shtypshkrimet e punueme me art, pastertí dhe
me çmime t'arsyeshme mund t'i porositni
vetem në Shtypshkrojen

„ORA E SHKODRËS“

B o n M a r c h é

Magazina “Bon Marché,, (Rruga Washington,
kundrejtë Lulishtës Popullore) siguron klientat,
e artikujt e vet modern i ká jashta çdo kon-
kurrence.

Nji vizitë e Juej ká me mjaftue për me
Ju dhanë prova të besueshme.

Çmime të preme.

YMER SADIKU & SHOQ.

C I R C A

Talon pjesëmarrje

në konkurs Nr. 9.

Sapuni **“Venus,”** posë
se mban fytyren të but' e të parfu-
mueme, është i dobishem edhe për
fëmijë, përse i mbron prej çdo smu-
ndjes; prandëj u porositet të gjithë-
ve që t' a përdorin pa tjetër.

Kerkoni përherë sapunin e fam-
shëm me Marken **“VENUS,”**
i fabrikuem prej

Vllazen Pogu (Shkoder)
Shitet kudo Lek 1.- copa

Runju prej falsi-
fikimeve

TË GJITH FOTOGRAFË!

A keni kaluar ndonjë herë orë të paharrueshme ndër
familje, në malcë, në banjo, në sport, ndër shtetina etj. ? me
miq ose me të njoftun t' Uej? Në kjoftë se deri tash ju
kanë rrshitë këto rase pa një kujtim të gjall, mund t' i rue-
ni me anën e një fotografije. Nuk dini më fotografue? Fa-
re lehtsisht. Përdorni prodhimet fotografike të firmës gjermane me emër botnore:

BYK GULDENWERKE BERLIN

dhe që do pikturë ka për të ju dalë më s' miri. Pra kerkoni filmat dhe xhamat **“Lom-
berg,”** dhe letrat fotografike **“Byk”** të cilat shiten ndër qagajë më të para të që
do gjyteti.

Përfqesues i përgjithshëm për Shqipëri:
Dedë Jakova Shkoder